

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Микола КОРОТЄЄВ

«08» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи економіки соціального забезпечення

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»

Освітня програма: «Соціальне забезпечення»

Факультет: економіки і підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньо-наукової програми «Соціальне забезпечення». – Умань: Уманський НУС, 2024. – 28 с.

Розробник: Коротєєв Микола Анатолійович, к.е.н., доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

_____ Микола КОРОТЄЄВ
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Протокол від «07» серпня 2024 року №1.

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

_____ Сергій СОКОЛЮК
(підпис)

«07» серпня 2024 року № 1.

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від «08» серпня 2024 року № 1

Голова
_____ Руслан МУДРАК
(підпис)

«08» серпня 2024 року

© УНУС, 2024 рік

© Коротєєв М.А., 2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 23 Соціальна робота	Обов’язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>курсова робота</u>		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський) Освітня програма: «Соціальне забезпечення»	Лекції	
		32 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	4 год.
		Курсова робота	
		30 год.	30 год.
Самостійна робота			
30 год.	78 год.		
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Основи економіки соціального забезпечення» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньої програми «Соціальне забезпечення».

Мета курсу (інтегральна компетентність) — формування системи теоретичних знань і прикладних вмінь та компетентностей щодо змісту, напрямів, принципів й механізмів з основ функціонування економіки соціального забезпечення як невід'ємної складової розвитку демократичної правової соціальної держави.

Завдання курсу:

- виробити у здобувачів здатність розуміти особливості взаємозв'язків і взаємовпливу соціальних та економічних факторів розвитку держави і суспільства задля ефективного управління економічними процесами на макро- та мікрорівнях;
- формування у здобувачів глибокого розуміння, цілісного світогляду і навичок системного мислення в галузі соціально-економічного функціонування суспільства, спрямованого на створення умов для розвитку і самореалізації особистості в трансформаційних змінах глобального характеру;
- забезпечити набуття навичок з використання методичного апарату та інструментарію економіки соціального забезпечення з метою прийняття оптимальних управлінських рішень при розробці та реалізації соціальних проєктів та програм.

Предмет дисципліни — принципи й механізми функціонування економіки соціального забезпечення.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми:

Пререквізити	Постреквізити
Економіка праці і соціально-трудові відносини	Організація та планування процесів в соціальному забезпеченні
Соціальна політика	Основи соціально-економічного аналізу
Європейські соціальні студії: можливості для України	Соціально-економічний розвиток та соціальна безпека
	Соціальне підприємництво та управління інноваційними проєктами

Вивчення навчальної дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» спеціальності 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота(табл. 1).

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 6	Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту;
		ПРН 13	Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення
ЗК 5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення
Спеціальні компетентності (СК)			
СК 1	Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави;	ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення
СК 15	Здатність виявляти і залучати ресурси організацій-партнерів з соціальної допомоги для виконання завдань професійної діяльності;	ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Основи економіки соціального забезпечення», наведено в табл. 2, 3.

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Основи економіки соціального забезпечення»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	Критичне осмислення проблем реалізації соціально-економічної підтримки населення та на межі предметних галузей	лекція, практичне заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
2	Уміння/навички:		
2.1	Провадження дослідницької та інноваційної діяльності зспрямованої на підвищення ефективності реалізації соціально-економічної підтримки населення	лекція, практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
2.2	Розв'язання складних соціально-економічних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог		
3	Комунікація:		
3.1	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, вирішення конкретних задач і ситуацій, контрольна (модульна) робота
4	Відповідальність і автономія		
4.1	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує здійснення аналізу та прогнозування ефективності реалізації соціально-економічної підтримки населення	практичне заняття, дискусія, аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, вирішення конкретних задач і ситуацій, контрольна (модульна) робота
4.2	Прийняття управлінських рішень у вирішенні питань соціально-економічної допомоги мало	практичне заняття, дискусія,	представлення презентацій, виконання

захищеним категоріям населення та здійснення відповідної корекції в межах напряму діяльності.	аналітична робота, вирішення конкретних задач і ситуацій	аналітично-розрахункових робіт, вирішення конкретних задач і ситуацій, контрольна (модульна) робота
---	--	---

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 6	Застосовувати базові знання про основи економічної допомоги об'єктам соціального захисту;	Лекція, практичне заняття, індивідуальні консультації, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 13	Аналізувати та оцінювати рівень матеріально-економічного захисту різних категорій населення	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота
ПРН 15	Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки	Інтерактивні заняття, моделювання сценаріїв, практичні заняття, дискусія, самостійна робота з підготовкою рефератів і презентацій самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота

3. Програма навчальної дисципліни МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Концептуальні основи соціальної економіки Тема 1. Сутність економіки соціального забезпечення. Соціальні функції економіки.

Сутність поняття, суб'єкти, задачі, принципи економіки соціального забезпечення. Еволюція економічних систем. Соціальні функції економіки, напрями соціалізації діяльності. Власність як основоположна складова економічної системи. Концепція соціального ринкового господарства. Класифікація суспільного виробництва з погляду соціально-трудова відносин.

Завдання соціальної економіки. Критерій соціальної економіки. Соціальна справедливість як критерій соціальної економіки. Соціалізація економічних взаємин. Принципи та соціальні функції економіки. Особливості соціальної економіки в умовах глобалізації. Характеристики адресної соціальної системи.

Тема 2. Соціалізація економічного розвитку

Діалектика економічного і соціального та суперечності ринкової економіки. Синтез соціальної та економічної складових суспільного розвитку. Економічний розвиток - передумова соціального перетворення. Об'єктивна необхідність соціалізації економічного розвитку. Основні функції держави в економіці вільної конкуренції, верхні і нижні допустимі межі втручання в економіку конкурентоспроможного ринку для забезпечення матеріального добробуту населення. Чинники розвитку соціальної сфери.

Інституційні основи координації соціальної економіки. Соціальні інститути. Інституційне забезпечення. Напрями інституційних змін в умовах соціалізації економіки.

Механізм соціальної координації. Мета соціальної координації. Принцип механізму координації соціальної економіки. Методи забезпечення соціальної рівноваги у суспільстві. Роль держави у побудові соціально орієнтованої економіки.

Типи і моделі соціальної ринкової економіки. Передумови соціалізації економіки в Україні; проблеми та суперечності вибору моделі соціальної політики в Україні.

Тема 3. Соціальна політика держави та її роль у розвитку соціальної економіки

Зміст соціальної політики в умовах ринкової економіки та завдання державної соціальної політики. Об'єкти і суб'єкти (державна, суспільство, політичні партії, громадські організації тощо) соціальної політики, їх характеристика.

Мета соціальної політики. Головні завдання соціальної політики. Соціальний моніторинг та принципи соціальної політики. Сучасні напрями соціальної політики в Україні. Соціальний захист населення як елемент соціальної політики. Зміст процесу соціального захисту населення. Принципи побудови системи соціального захисту. Адресність соціальної допомоги. Зміст процесу

соціального страхування. Форми соціального страхування населення в сучасних економічних умовах.

Тема 4. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики

Законодавча, нормативно-правова база соціальної роботи в Україні. Класифікація нормативних документів, що регламентують соціальну роботу в Україні. Регламентуючі, дорадчі документи світового співтовариства. Характеристика нормативних актів, що регламентують соціальну роботу та захист населення в Україні.

Основні положення Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії».

Тема 5. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії

Мінімальні державні гарантії і мінімальні соціальні стандарти: поняття, сутність, значення. Система гарантій в галузі пенсійного забезпечення, посібників, оплати праці, медичного обслуговування, освіти і т.д. Класифікація державних соціально-економічних гарантій в залежності від об'єкта соціального захисту літніх людей та інвалідів, дітей, безробітних і т.д. Нормативно-правові документи, що закріплюють гарантії та пільги. Проблеми вдосконалення соціально-економічних гарантій в підтримці соціально вразливих груп населення.

Тема 6. Соціальна безпека як критерій розвитку соціальної держави

Сутність соціальної безпеки держави. Поняття безпеки і небезпеки. Сучасна теорія безпеки. Джерела небезпеки. Економічна та соціальна безпеки. Сутність загрози, її трактування. Ознаки загроз. Джерела загроз. Суб'єкт особистої безпеки. Класифікація погроз безпеки людини. Національна безпека. Рівень соціальної безпеки та його діагностика. Поняття рівня соціальної безпеки. Соціальні потреби – соціальні інтереси – система цілей соціально-економічної безпеки. Класифікація економічних інтересів. Критерії та показники соціальної безпеки. Порогові значення показників соціальної безпеки. Сутність механізму забезпечення соціальної безпеки. Система забезпечення соціальної безпеки. Поняття механізму забезпечення соціальної безпеки. Структура механізму забезпечення соціальної безпеки. Його підсистеми, компоненти, рівні, вимоги для ефективного функціонування. Функції механізму забезпечення соціальної безпеки.

Тема 7. Розвиток соціального підприємництва та розробка соціальних проєктів

Соціальне підприємництво як організаційно виокремлена та економічно самостійна первинна ланка виробничої сфери. Організаційні основи та особливості створення соціального підприємництва. Ознаки соціального підприємництва як суб'єкта господарювання. Класифікація соціального підприємництва за певними ознаками. Юридичні акти, що які регламентують умови створення, функціонування та ліквідації соціального підприємництва. Соціальні проєкти та соціальне проєктування. Сутність та структура соціального проєкту. Соціальне проєктування як процес створення соціального проєкту.

Змістовий модуль 2. Економічні аспекти соціального забезпечення населення

Тема 8. Трудовий потенціал як основа соціально-економічного розвитку держави

Трудовий потенціал суспільства, організації та трудовий потенціал особи. Методи визначення трудового потенціалу. Економічна та соціальна сутність трудового потенціалу суспільства. Трудові ресурси як соціально-економічна та облікова категорія. Трудовий потенціал України. Характеристика трудових ресурсів України та їх прогнозування. Співвідношення категорій «трудові ресурси», «трудовий потенціал», «робоча сила» та «людський капітал». Структура трудового потенціалу суспільства.

Тема 9. Ринок праці та зайнятість населення

Ринок праці як підсистема ринкової економіки: особливості та відмінності від інших ринків. Сутність категорій "ринок праці" та "ринок трудових ресурсів". Зв'язок ринку праці з іншими типами ринку. Специфічність ринку праці. Функції і види ринку праці. Поточний ринок праці. Роль ринку праці як інструменту включення робочої сили в суспільне виробництво. Суб'єкти ринку праці. Ринок трудових ресурсів. Ринок праці як ринок особливого виду. . Регулятори ринку праці. Конкуренція на ринку праці, її види і роль в ринковій економіці. Складові частини ринку праці. Характеристика ринку праці України. Структура ринку праці. Регіональний та національний ринок праці. Первинний і вторинний ринок праці.

Функції ринку праці. Суспільний поділ праці. Інформаційна функція. Посередницька функція. Відтворювальна функція. Стимуляційна функція. Оздоровча функція. Регулятивна функція. Умови ефективного функціонування і тенденції розвитку.

Сутність категорії «економічна активність» та її різновиди. Види активності населення. Схема розвитку трудової активності. Поняття про зайнятість. Форми та види зайнятості населення. Сутність та види безробіття. Державне регулювання зайнятості. Проблеми безробіття та мотивації економічної активності трудових ресурсів на сучасному етапі.

Тема 10. Людський розвиток як мета і критерій суспільного прогресу

Передумови розвитку соціальної економіки. Передумови виникнення теорії сталого розвитку. Сутність сталого розвитку. Сталий розвиток як прерогатива формування соціально орієнтованої економіки. Особливості показників соціального розвитку.

Людський розвиток: суть та зміст. Концепція людського розвитку. Взаємозв'язок економічного зростання, зайнятості та людського розвитку. Безпека людського розвитку.

Індекс людського розвитку. Методологія визначення індексу людського розвитку та його складових компонентів. Національна методика побудови індексу людського розвитку.

Topic 11. Human capital and its role in socio-economic development

The concept of human capital. Human capital as a realized, active part of labor potential. Investments in human capital. Analysis of benefits and costs of investment in education. Methods of evaluating the economic efficiency of investing in human capital.

Тема 12. Соціальна стратифікація суспільства

Соціальна структура суспільства. Соціальна диференціація. Соціальні групи. Класифікація соціальних груп. Типи соціальних спільнот, прошарків.

Соціально-економічна стратифікація. Загальні критерії стратифікації. Історичні типи стратифікації. Типи стратифікованого суспільства.

Передумови стратифікації українського суспільства. Сучасна стратифікація суспільства. Маргіналізація. Олігархія. Поняття середнього класу. Критерії визначення середнього класу.

Економічний статус: поняття та визначають його чинники. Види відхилення економічного статусу і показники. Диференціація економічного статусу - основа соціального розшарування суспільства.

Тема 13. Матеріальний добробут населення та проблема бідності

Добробут населення: поняття, сутність, показники. Вплив відносин власності на добробут населення. Рівень і якість життя. Система його показників: доходи населення сукупні, номінальні, реальні; рівень і динаміка цін на товари та послуги; тривалість робочого дня і робочого тижня; житлові умови; обсяг виплат і пільг; рівень освіти та медичного обслуговування; середня тривалість життя. Потенціал індивідуального розвитку людини як узагальнюючий показник добробуту населення країни. Структура споживання. Споживчий кошик та особливості його формування. Мінімальний споживчий бюджет і прожитковий мінімум.

Бідність як соціально-економічне явище. Критерії забезпеченості та бідності.

Основні соціально-економічні методи вирівнювання економічного статусу населення та подолання бідності.

Тема 14. Світові практики та економічні моделі соціального забезпечення

Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою.

Моделі соціальної політики в сучасному суспільстві: ліберальна, корпоративна, суспільна; "бісмаркова" і "беверіджська"; ліберальна, соціал-демократична, консервативна та католицька тощо. Досвід соціального забезпечення інших країн.

**4. Структура навчальної дисципліни
«Основи економіки соціального забезпечення»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд.	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>
МОДУЛЬ 1.										
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи соціалізації економіки										
Тема 1. Сутність економіки соціального забезпечення. Соціальні функції економіки.	6	2	2		2	6	1	1		4
Тема 2. Соціалізація економічного розвитку	6	2	2		2	6				6
Тема 3. Соціальна політика держави та її роль у розвитку соціальної економіки	6	2	2		2	6	1	1		4
Тема 4. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики	6	2	2		2	6				6
Тема 5. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії*	6	2	2		2	6	1			5
Тема 6. Соціальна безпека як критерій розвитку соціальної держави	6	2	2		2	6				6
Тема 7. Розвиток соціального підприємництва та розробка соціальних проєктів	8	4	2		2	8	1			7
Разом за змістовим модулем 1	44	16	14	0	14	44	4	2	8	38
Змістовий модуль 2. Економічні аспекти соціального забезпечення населення										
Тема 8. Трудовий потенціал як основа соціально-економічного розвитку держави	6	2	2		2	6	1			5
Тема 9. Ринок праці та зайнятість населення	6	2	2		2	6				6
Тема 10. Людський розвиток як мета і критерій суспільного прогресу	6	2	2		2	6	1			5
Topic 11. Human capital and its role in socio-economic development	6	2	2		2	6				6
Тема 12. Соціальна	6	2	2		2	6				6

стратифікація суспільства										
Тема 13. Матеріальний добробут населення та проблема бідності	8	4	2		2	8	1	1		6
Тема 14. Світові практики та економічні моделі соціального забезпечення	8	2	2		4	8	1	1		6
Разом за змістовим модулем 2	46	16	14	0	16	46	4	2		40
Разом за модулем 1	90	32	28		30	90	8	4		78
МОДУЛЬ 2.										
(ІНДЗ) Курсова робота	30				30	30				30
Разом за модулем 2	30				30	30				30
Разом	120	30	28	0	60	120	8	4		108

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

**5. Теми практичних занять з навчальної дисципліни
«Основи економіки соціального забезпечення»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
МОДУЛЬ 1.			
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи соціалізації економіки			
1	Тема 1. Сутність економіки соціального забезпечення. Соціальні функції економіки.	2	1
2	Тема 2. Соціалізація економічного розвитку	2	
3	Тема 3. Соціальна політика держави та її роль у розвитку соціальної економіки	2	1
4	Тема 4. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики	2	
5	Тема 5. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії*	2	
6	Тема 6. Соціальна безпека як критерій розвитку соціальної держави	2	
7	Тема 7. Розвиток соціального підприємництва та розробка соціальних проєктів	2	
	Разом за змістовим модулем 1	14	2
Змістовий модуль 2. Економічні аспекти соціального забезпечення населення			
8	Тема 8. Трудовий потенціал як основа соціально-економічного розвитку держави	2	0
9	Тема 9. Ринок праці та зайнятість населення	2	0
10	Тема 10. Людський розвиток як мета і критерій суспільного прогресу	2	
11	Topic 11. Human capital and its role in socio-economic development	2	
12	Тема 12. Соціальна стратифікація суспільства	2	
13	Тема 13. Матеріальний добробут населення та проблема бідності	2	1
14	Тема 14. Світові практики та економічні моделі соціального забезпечення	2	1
	Разом за змістовим модулем 2	14	2
	Разом за модуль 1	28	4

**7. Самостійна робота навчальної дисципліни
«Основи економіки соціального забезпечення»**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
МОДУЛЬ 1.			
Змістовий модуль 1. Концептуальні основи соціальної економіки			
1	Тема 1. Сутність економіки соціального забезпечення. Соціальні функції економіки. Соціалізація економічних взаємин. Принципи та соціальні функції економіки. Особливості соціальної економіки в умовах глобалізації.	2	4
2	Тема 2. Соціалізація економічного розвитку Передумови соціалізації економіки в Україні; проблеми та суперечності вибору моделі соціальної політики в Україні	2	6
3	Тема 3. Соціальна політика держави та її роль у розвитку соціальної економіки Сучасні напрями соціальної політики в Україні. Форми соціального страхування населення в сучасних економічних умовах.	2	4
4	Тема 4. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики Регламентуючі, дорадчі документи світового співтовариства.	2	6
5	Тема 5. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії* Проблеми вдосконалення соціально-економічних гарантій в підтримці соціально вразливих груп населення.	2	5
6	Тема 6. Соціальна безпека як критерій розвитку соціальної держави Поняття рівня соціальної безпеки. Соціальні потреби – соціальні інтереси – система цілей соціально-економічної безпеки.	2	6
7	Тема 7. Розвиток соціального підприємництва та розробка соціальних проєктів Класифікація соціального підприємництва за певними ознаками. Юридичні акти, що які регламентують умови створення, функціонування та ліквідації соціального підприємництва.	2	7
	Разом за змістовим модулем 1	14	38
Змістовий модуль 2. Економічні аспекти соціального забезпечення населення			
8	Тема 8. Трудовий потенціал суспільства Характеристика трудових ресурсів України та їх прогнозування.	2	5
9	Тема 9. Ринок праці та зайнятість населення	2	6

	Суспільний поділ праці. Умови ефективного функціонування і тенденції розвитку ринку праці.		
10	Тема 10. Соціальний і людський розвиток Взаємозв'язок економічного зростання, зайнятості та людського розвитку. Безпека людського розвитку.	2	5
11	Topic 11. Human capital and its role in socio-economic development Human capital as a realized, active part of labor potential. Investments in human capital.	2	6
12	Тема 12. Соціальна стратифікація суспільства Соціальні групи. Класифікація соціальних груп. Типи соціальних спільнот, прошарків.	2	6
13	Тема 13. Матеріальний добробут населення та проблема бідності Основні соціально-економічні методи вирівнювання економічного статусу населення та подолання бідності.	2	6
14	Тема 14. Світові практики та економічні моделі соціального забезпечення Досвід соціального забезпечення різних країн.	4	6
	Разом за змістовим модулем 2	16	40
	Разом за модуль 1	30	78
МОДУЛЬ 2.			
	(ІНДЗ) Курсова робота	30	30
	Разом за модуль 2	30	30
	Разом	60	108

7. Індивідуальні завдання

Навчальним планом з вивчення дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» передбачено написання курсової роботи як форми індивідуальної науково-дослідної роботи студентів. Виконання курсової роботи є завершальним етапом вивчення дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» і має своєю метою: розширення, закріплення і систематизацію теоретичних знань, придбання навиків практичного застосування цих знань при рішенні конкретної виробничої, економічної задачі; розвиток навиків ведення самостійних досліджень, оптимізації економічних рішень; набуття досвіду обробки, аналізу і систематизації результатів теоретичних дослідження та практичних розрахунків.

7.1. Курсова робота

Кожний студент отримує індивідуальне завдання на курсову роботу з тематики робіт. Обов'язкові вимоги до змісту, структури, форми подання й обсягу курсової роботи встановлюються методичними вказівками для виконання курсової роботи.

Оформлену і зброшуровану курсову роботу студент зобов'язаний представити на кафедру в установлений термін, але не пізніше чим за два тижні до захисту. Дата отримання роботи фіксується методистом кафедри на титульному аркуші курсової роботи. Без реєстрації робота вважається за нездану.

Термін перевірки і рецензування курсової роботи з того часу, коли викладач узяв її на перевірку, складає 10 днів.

Якщо курсова робота містить значні недоліки, то вона не допускається до захисту, а відправляється на доопрацювання, після чого знову подається на перевірку викладачу.

Виконана до вимог робота допускається до захисту і має бути захищена у встановлені строки до складання іспиту.

При оцінці роботи враховується глибина опрацювання і широта обхвату теми, ступінь використання джерел, уміння аналізувати зібраний матеріал, грамотність та стиль викладу, якість технічного оформлення роботи, якість доповіді студента і його відповідей на питання та критичні зауваження.

7.2. Перелік тем курсових робіт

1. Державна політика у сфері зайнятості та подолання безробіття.
2. Обґрунтування перспективних напрямів розвитку ринку праці України.
3. Обґрунтування напрямів підвищення рівня зайнятості населення України.
4. Система професійного навчання як фактор ефективної зайнятості.
5. Соціальна підтримка молоді на ринку праці України.
6. Соціальний захист молоді у сфері зайнятості.
7. Міграція працездатного населення в Україні: особливості та шляхи подолання.
8. Молодіжне безробіття в Україні: особливості та шляхи подолання.
9. Обґрунтування напрямів підвищення трудової мобільності на ринку праці.
10. Організаційне забезпечення соціального захисту безробітних в Україні.
11. Удосконалення працевлаштування осіб з інвалідністю як запорука їх соціальної інтеграції.

12. Розроблення ефективних технологій щодо працевлаштування окремих категорій безробітних (довготривалі безробітні, особи передпенсійного віку).
14. Державна допомога сім'ям з дітьми як форма соціального захисту.
15. Удосконалення механізмів надання соціальних послуг та допомог населенню.
16. Організаційне забезпечення соціального захисту дітей з інвалідністю в Україні.
17. Розвиток галузей соціальної інфраструктури (наприкладі... однієї з галузей).
18. Розвиток соціальної інфраструктури (наприкладі територіальної громади).
19. Удосконалення системи соціального захисту (зайнятих, безробітних, молоді, осіб з інвалідністю, сім'ї).
20. Підвищення рівня та якості життя населення.
21. Реалізація державної стратегії подолання бідності в Україні.
22. Шляхи подолання бідності як соціально-економічного явища.
23. Методичне забезпечення обстеження бідності населення в Україні.
24. Територіальні особливості якості життя населення та обґрунтування заходів її підвищення.
25. Задоволеність працею та її чинники в Україні.
35. Гарантії в оплаті праці як елемент соціального захисту найманих працівників.
26. Оптимізація структури та рівня доходів населення в Україні.
37. Обґрунтування напрямів підвищення якості життя соціально незахищених верств населення.
27. Напрями розбудови соціально орієнтованої економіки.
28. Соціальна безпека України та шляхи її зміцнення на регіональному рівні.
29. Інституціональні критерії інноваційної складової безпеки соціальних систем України.
30. Удосконалення державної молодіжної політики на регіональному рівні.
31. Формування та використання трудового потенціалу.
32. Розвиток трудового потенціалу.

33. Людський розвиток та соціальні ризики в Україні (або на прикладі регіону).
34. Людський капітал в Україні: сприяння розвитку його основних компонентів.
35. Вплив соціальної політики держави на функціонування сім'ї як соціального інституту.
36. Державна соціальна політика і профспілки: механізми взаємодії.
37. Розвиток системи соціального партнерства в Україні.
38. Соціальне підприємництво як сучасна модель соціально-економічного розвитку.
39. Соціальна відповідальність як запорука сталого економічного розвитку.
40. Становлення та розвиток соціально відповідального бізнесу в Україні.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За основними дидактичними завданнями в рамках вивчення дисципліни використовуватимуться методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок. За джерелом знань використовуватимуться словесні, наочні та практичні методи навчання. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності здобувачів освіти використовуватимуться проблемний, евристичний, дослідницький, репродуктивний методи навчання.

Навчання здійснюється за кредитно-модульною системою організації навчального процесу.

Основними формами навчання з дисципліни є читання лекцій, участь у семінарських заняттях, виконання практичних завдань, індивідуальних завдань, самостійна робота.

В рамках вивчення дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» передбачено проведення:

– лекцій. За структурою заплановані лекції можливо поділити на вступні, тематичні, заключні, оглядові, установчі. Для проведення лекцій використовується мультимедійний комплекс для наочного відображення представленого матеріалу;

– практичні та семінарські заняття передбачають засвоєння теоретичних положень і набуття практичних навичок з формування стратегії розвитку соціальної відповідальності бізнесу. Також, за необхідності, здійснюється тестування всіх здобувачів освіти групи за відповідною темою. В кінці заняття викладач підсумовує виконану роботу і дає завдання для підготовки до наступного практичного заняття;

– самостійна робота здобувачів освіти буде проводитися з використанням різноманітних дидактичних методів навчання. Вона полягає в опрацюванні матеріалів лекцій, а також у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-

методичної літератури, законодавчих і нормативних актів при підготовці до практичних і семінарських занять та модульного і підсумкового контролю.

При вивченні дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» передбачено можливість широкого застосування дистанційних технологій навчання. Використання технологій дистанційного навчання в Уманському НУС регламентується положенням «Про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва». Матеріали дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» розміщені на платформі Moodle: URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=2372>. У разі запровадження дистанційного навчання лекційні, практичні і семінарські заняття проводяться в форматі відеоконференції з використанням платформ: Zoom, Google Meet, Moodle тощо.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль.

Максимальна сума балів поточного контролю – 70, які розподіляються наступним чином:

- активність роботи протягом семестру не може перевищувати 48 балів;
- виконання модульних завдань (3 модулі) – не більше 22 балів.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів освіти є:

1. Систематичність та активність роботи на практичних і семінарських заняттях;

2. Виконання модульних завдань.

1. При контролі систематичності та активності роботи на практичних і семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття, правильність вирішення ситуаційних завдань на практичному занятті або написання письмового контролю на семінарському занятті; результати бліц-опитування.

Система оцінювання активності роботи:

- а) відповідь з питань семінарів – 0; 1 бал.
- б) змістовні доповнення при обговоренні питань семінарів – 1 бал.
- в) бліц-опитування – 0; 1 бал.
- г) вирішення ситуаційних завдань або письмовий контроль – 0; 1 бали.

2. При контролі виконання модульних завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули здобувачі освіти після опанування тем певного модуля. Модульний контроль проводиться у вигляді відповідей на тестові питання письмово або з використанням платформи MOODLE.

Система оцінювання виконання завдань модуля: – 0 - 8 балів.

За використання недозволених джерел і підказок здобувач освіти отримує 0 балів.

Бали за наукову роботу – представлення результатів науково-дослідних робіт: уч-асть у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проєктах, публікація наукових статей, тез доповіді на конференції – 1-10 балів.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» здійснюється у формі екзамену.

На екзамен вноситься 2 теоретичних питання та ситуативне завдання. Виконання екзаменаційного завдання повинно носити виключно самостійний характер. За вірну відповідь на кожне із двох теоретичних питань нараховується 10 балів. За правильне рішення ситуаційного завдання додається ще 10 балів. Тобто максимально за екзамен можна отримати 30 балів.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ

В основу рейтингового оцінювання знань закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач освіти за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи тощо). Кількість балів, які можна набрати у ході вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

**Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при формі контролю «екзамен»
з дисципліни „Основи економіки соціального забезпечення”
(денна форма навчання)**

	Поточний (модульний) контроль																Бали за науково- дослідну роботу	Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль	Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2											
Тема	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	МК 1	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	МК 2				
Кількість балів за видами робіт всього:	3	3	3	3	3	3	3	9	3	8	3	3	3	3	3	9	10	30	100	
В т.ч.: активність на практичних заняттях	2	2	2	2	2	2	2		2			2	2	2	2					2
виконання самостійної роботи	1	1	1	1	1	1	1		1			1	1	1	1					1

**Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти при формі контролю «екзамен»
з дисципліни „Основи економіки соціального забезпечення”
(заочна форма навчання)**

	Поточний (модульний) контроль														Бали за науково-дослідну роботу	Підсумковий контроль	Сума							
Змістовий модуль	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2																
Тема	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	МК 1	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	МК 2								
Кількість балів за видами робіт всього:	3	3	3	3	3	3	3	9	3	3	3	3	3	3	3	9	10	30	100					
В т.ч.: активність на практичних заняттях	2		2												2					2				
виконання самостійної роботи	1	3	1	3	3	3	3			3	3	3	3	3	1					1				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

Критерії оцінки курсових робіт

Курсова робота оцінюється за 100 бальною шкалою.

Згідно з регламентом студент зобов'язаний подати роботу викладачеві дисципліни на перевірку до певної дати для отримання від нього рецензії з оцінкою дослідження. У разі недотримання студентом календарного графіка виконання курсової роботи, студент не допускається до її захисту, а відповідно,

до підсумкового контролю з дисципліни.

Таким чином, якість виконання даного індивідуального науково-дослідного завдання оцінюється в діапазоні від 0 до 70 балів, а результати його захисту оцінюються в діапазоні від 0 до 30 балів.

Критерії оцінювання знань студентів при виконанні та захисті курсової роботи

	1. Текст курсової роботи	70 балів
1.1	Загальні вимоги до тексту роботи: Таким чином, якість виконання даного індивідуального науково-дослідного завдання оцінюється в діапазоні від 0 до 70 балів, а результати його захисту оцінюються в діапазоні від 0 до 30 балів.	25 балів
1.1.1	Наявність та чіткість формування мети і завдання дослідження	3
1.1.2	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	3
1.1.3	Правильність оформлення списку літератури (порядок розміщення, повнота, сучасність, відсутність помилок)	2
1.1.4	Наявність, якість ілюстративних матеріалів (рисуноків, схем, діаграм, графіків, таблиць) у тексті роботи та відповідність їх оформлення встановленим критеріям (вимогам)	3
1.1.5	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	4
1.1.6	Повнота і відповідність висновків змісту роботи	10
1.2	Вимоги до змісту курсової роботи:	45 балів
1.2.1	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Наявність наукової полеміки. Етика цитування (наявність посилань на літературні джерела). Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента – автора)	15 балів
1.2.2	Наявність, системність і глибина особистого аналізу сучасних фактичних матеріалів організації, наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу, виявлення проблем і недоліків у діяльності організації	15 балів
1.2.3	Наявність та логічний зв'язок заходів, що пропонуються для вирішення проблеми, з проведеним у роботі аналізом фактичних матеріалів, їх актуальність та реальність. Розробка альтернативних варіантів рекомендацій, обґрунтування та розрахунок ефективності запропонованих рішень, наявність розрахунків на ЕОМ. Наявність аналізу зарубіжного досвіду та його використання при розробці пропозицій.	15 балів
	2. Захист курсової роботи	30 балів
2.1	Володіння культурою презентації (вільне володіння текстом доповіді, наявність в структурі доповіді всіх належних елементів: вітання, представлення, обґрунтування актуальності, мети, завдань курсової роботи, викладення особисто розроблених теоретичних, проблемних, аналітичних та рекомендаційних аспектів роботи, посилання на роздавальний матеріал).	5
2.2	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження.	5
2.3	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, на зауваження і пропозиції, що містяться у рецензії на курсову роботу, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди.	10
2.4	Наявність і якість роздавального матеріалу для захисту роботи (наявність матеріалів, що відображають теорію, аналіз і пропозиції; ілюстративний матеріал повинен мати аналітичний характер; чітке, грамотне без будь-яких помилок оформлення; зв'язок доповіді з кожним листком роздавального матеріалу).	10

Розподіл балів за виконання курсової роботи

Виконання курсової роботи	Захист курсової роботи	Сума
70	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Коротєєв М.А. Методичні вказівки для проведення практичних і семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення». Умань, 2024. 33 с.
2. Коротєєв М.А. Методичні вказівки для виконання курсової роботи з дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення». Умань, 2024. 33 с.
3. Коротєєв М.А. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни “Основи економіки соціального забезпечення” для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення». URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=2372>

13. Рекомендована література

Базова

1. Атаманюк Р.Ф., Атаманюк Е.А. Соціальна економіка: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2020. – 203 с.

2. Гусєва О.Ю., Воскобоєва О.В., Легомінова С.В., Ромащенко О.С., Хлевицька Т.Б. Соціально-трудові відносини та економіка праці: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2019. 167с.
3. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної економіки в Україні : навч. посіб. Чернігів : Чернігівський державний технологічний університет, 2012. 320 с.
4. Коваленко О.М., Мазник Л.В. Соціальна економіка: Конспект лекцій для здобувачів освіти напряму 6.030505 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К.:НУХТ, 2013. 170 с.
5. Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я. та ін. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посібник. Київ : ТОВ "ПІДПРИЄМСТВО "ВІЕНЕЙ", 2017. 188 с.
6. Костючков С. К. Основи соціальної держави та громадянського суспільства: Навчальний посібник. Херсон: Айлант, 2016. 256 с.
7. Мельник І.О., Олійник Т.Г., Горобченко О.А. Соціальна економіка: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового ступеня освітнього спеціальності 051 «Економіка». Миколаїв, 2018. 67 с.
8. Назарова Г. В., Гончарова С. Ю., Сотнікова Ю. В., Аграмакова Н. В. Соціальна економіка: навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 285 с.
9. Сотник І. М. Соціальна та солідарна економіка : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2022. – 247 с
10. John B. Devis. Global Social Economy: Development, Work and Policy (Routledge Advances in Social Economics Book 14) 1st Edition, Kindle Edition. 2009. 320 p.

Допоміжна

11. Грішнова О. А. Людський розвиток : навч. посіб. – Київ : КНЕУ, 2006. – 308 с.
12. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник / [А.М. Колот, О.А. Грішнова, О.О. Герасименко та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. К.: КНЕУ, 2009. 711 с.
13. Кодекс законів про працю України – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
14. Методика вимірювання регіонального людського розвитку / за ред. Е. М. Лібанової. Київ : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи, 2012. 50 с.
15. Населення України: демографічні складові людського розвитку / за ред. О. М. Гладуна. Умань : Видавець "Сочінський", 2015. 180 с.
16. Nesterchuk Y., Korotieiev M., Cherneha I., Sokoliuk S., Zharun O. and Blenda N. Formation of Productive Employment of Labor Potential by Diversifying the Rural Economy. Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference, IBIMA 2020: Education Excellence and Innovation Management: A 2025 Vision to Sustain Economic Development during Global

Challenges. 1-2 April 2020, Seville, Spain, P. 14252-14258. (Scopus & Web of Science).

17. Про зайнятість населення : Закон України № 5067 від 05.07.2012 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>.

18. Про оплату праці : Закон України № 440 від 14.01.2020 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95%80#Text>.

19. Про колективні договори і угоди : Закон України № 341 від 05.12.2019 р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>.

20. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року "Про Стратегію людського розвитку" : Указ Президента України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#Text>

21. Соколюк С.Ю., Чернега І.І., Жарун О.В., Коротєєв М.А., Тупчій О.С. Формування інноваційного проекту шляхом прийняття ефективних управлінських рішень. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Вип 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 203-211.

22. Соколюк С.Ю., Прокопчук О.Т., Чернега І.І., Тупчій О. С., Жарун О.В., Коротєєв М.А. ANALYSIS OF THE LABOR MARKET AND DIRECTIONS FOR IMPROVING THE SYSTEM OF SOCIAL PROTECTION AND SOCIAL SECURITY IN UKRAINE *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2024. Випуск 104. Частина 2. С. 202-212.

23. Уланчук В. С., Соколюк С. Ю., Жарун О. В., Коротєєв М. А., Непочатенко О. А. Економетричні підходи до прогнозування фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку регіону. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Вип. 99. Ч. 2 : Економічні науки. С. 163-171.*

24. Уланчук В.С., Соколюк С.Ю., Жарун О.В., Чернега І.І. Коротєєв М.А., Тупчій О.С., Бленда Н.О. IMPACT OF WAR ON THE QUALITY OF PEOPLE'S LIFE *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.»*. Випуск 103 Частина 2. С. 29-39.

25. Чернега І.І., Бленда Н.О., Непочатенко О.А., Коротєєв М.А., Мальована М.М., Пономарьова М.С. Основи формування соціального підприємництва як сучасної форми господарювання. «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Техніка», Серія «Фізико-математичні науки»)) Випуск № 1(1) 2022. С 168-179.

26. Уланчук В.С., Соколюк С.Ю., Жарун О. В., Коротєєв М.А., Тупчій О. С. Аналіз проблеми безробіття в Україні в аспекті соціально-економічної безпеки. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Видавець «Сочінський М. М.»*, 2022. Вип. 100. Ч. 2 : Економічні науки. С. 170--178.

Інформаційні ресурси

27. Державна служба статистики України URL : <https://ukrstat.gov.ua/>

28. Державна служба зайнятості України URL : <http://www.dcz.gov.ua>
29. Державна служба України з питань праці URL : <https://dsp.gov.ua/>
30. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи Національної академії наук України URL : <https://idss.org.ua/>
31. Міжнародна організація праці (МОП) URL : www.ilo.org.
32. Міністерство соціальної політики України URL : <https://www.msp.gov.ua/>
33. Human Development Reports URL : <https://hdr.undp.org/>

15. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з навчальної дисципліни «Основи економіки соціального забезпечення» або її окремого компонента можливе за умов участі здобувача в програмі академічної мобільності (навчання в інших ЗВО) відповідно до Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/FVKB>); Положення про організацію освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/Mq6O>); Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/npO1>); Положення про організацію поточного, семестрового контролю та проведення атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/BWV3>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, платформи онлайн-курсів, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у студентських наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал навчальної дисципліни, тощо) що зараховуються здобувачу освіти за підсумками визнання результатів неформального та/або інформального навчання, не може перевищувати 25 відсотків відповідної освітньої програми.

Участь у програмах здобуття неформальної та інформальної освіти регламентує Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті <https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>

16. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності учасниками освітнього процесу є:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовують в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти;

- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, здобувачам освіти настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регулюється Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в Уманському національному університеті садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/D1iS>) та Кодексом академічної

доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>).

17. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2024-2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК.

Зміни, внесені до робочої програми на 2024-2025 навчальний рік, охоплюють:

1. В розділі мета та завдання навчальної дисципліни внесені зміни відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою УНУС протокол № 1 від 08.10.2020, зі змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол №8, та введеного в дію наказом ректора від 11.07.2024 №01-16/18/од. (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/iERg>).

2. Оновлення змістового наповнення тем.

3. Корегування у розподілі балів які отримують здобувачі освіти за практичні заняття та самостійну роботу.

4. Оновлення переліку рекомендованої літератури.